

Begaafdheidsdocument
Basisschool Christoffel
Augustus 2014

Inhoud

1.	Voorwoord	blz. 3
2.	De doelgroep	blz. 4
3.	Signalering en diagnostiek	blz. 6
	3.1 Signalering	
	3.2 Aanleidingen voor de signaleringsprocedure	
	3.3 Stappen van de signaleringsprocedure	
	3.4 Diagnostiek	
	3.5 Stappen van de diagnostiekprocedure	
	3.6 De resultaten van diagnostisch onderzoek	
4.	Vervroegde doorstroming	blz. 10
	4.1 Om wie gaat het?	
	4.2 Omgaan met extern advies bij vervroegde doorstroming	
	4.3 De beslissing	
	4.4 Hoe pakken we het didactisch aan?	
	4.5 Hoe realiseren we de 'echte' overstap?	
	4.6 Begeleiding na vervroegde doorstroming	
5.	Compacten en verrijken	blz. 14
	5.1 Richtlijnen voor compacten	
	5.2 Richtlijnen voor verrijken	
	5.3 Didactische aandachtspunten	
	5.4 De begeleiding van leerlingen in groep 1/2	
6.	Evaluatie en doelen	blz. 17

1. Voorwoord

Voor u ligt het begaafdheidsdocument van basisschool Christoffel. Dit is het beleidsplan voor begaafde leerlingen binnen onze school. Binnen dit document spreken we van begaafde leerlingen. We doelen dan op zowel de begaafde als de hoogbegaafde leerlingen binnen ons onderwijs.

Dit beleidsplan is een leidraad voor directie, leerkrachten, bouwcoördinatoren en intern begeleiders. Dit document geeft weer hoe wij leerlingen signaleren en begeleiden.

Geen leerling volgt onderwijs via een vastgesteld patroon. Ook iedere begaafde leerling is uniek en stelt ons als team samen met de ouders voor keuzes. Wij zullen dit document daarom ook gebruiken als leidraad en keuzes maken die wij bij de leerling en zijn ontwikkeling vinden passen. Deze keuzes hebben ook betrekking op de aspecten vervroegde doorstroming, compacten en verrijken.

Binnen ons onderwijs hebben we niet alleen de zorg voor de leerling en hun ouders, maar ook voor het behouden van kennis binnen ons team. Op basisschool Christoffel zijn er leerkrachten binnen het team aanwezig met de kennis en inzicht rondom begaafdheid. Zij zijn belast met de zorg en coördinatie van de leerlingen met signalen van begaafdheid. Ook draagt deze coördinator zorg voor de orthotheek en de aanschaf van benodigde materialen. Een ander belangrijk onderdeel van de specialist begaafdheid is het overdragen van kennis en nieuwe inzichten aan de collega's. De specialisten (hoog)begaafdheid op basisschool Christoffel zijn Karin Mathu en Marloes Theebe. Daar waar in dit document gesproken wordt over de intern begeleider kan ook de specialist (hoog)begaafdheid gelezen worden. De intern begeleider wordt door de specialist begaafdheid op de hoogte gehouden van het proces.

2. De doelgroep

Tot de doelgroep van het beleid voor begaafde leerlingen verstaan wij:

- Hoogbegaafde leerlingen: Leerlingen met een hogere intelligentie. Dit zijn leerlingen met, een via intelligentieonderzoek, vastgestelde IQ-score van 130 punten of meer. De prestaties van deze leerlingen beperken zich niet tot één gebied, maar zijn op verschillende gebieden waarneembaar.
- Begaafde leerlingen: Leerlingen die regelmatig en gedurende langere tijd op een breed terrein een bovengemiddelde prestatie leveren. Deze leerlingen hebben hoge I+ en I-scores op de Cito-toetsen. De intelligentie ligt tussen de 115 en de 129 punten.
- Getalenteerde leerlingen op één gebied. Deze leerlingen laten gedurende langere tijd op één specifiek gebied een bovengemiddelde score zien. Dit zijn de leerlingen die bij de Cito-toetsen steeds voor hetzelfde vakgebied zeer hoge I-scores laten zien.
- Binnen deze doelgroep behoren ook:
 - leerlingen die nu tekenen van onderpresteren vertonen. Van deze leerlingen mogen we op grond van hun intellectuele capaciteiten verwachten dat ze goede scores kunnen behalen, maar dit (nog) niet laten zien.
 - Leerlingen die op jonge leeftijd tekenen van een ontwikkelingsvoorsprong laten zien. Hierbij is nog geen officiële IQ-score vastgesteld.

We richten ons op de volgende herkenbare leereigenschappen van hoogbegaafde leerlingen.

- Hoge intelligentie;
- Snel van begrip zijn;
- Een goed geheugen hebben;
- Brede algemene kennis en interesse;
- Maakt grote denk- en leerstappen;
- Kan verworven kennis toepassen en integreren met nieuwe kennis;
- Sociaal vaardig.

Daarbij kijken we ook naar de volgende persoonlijkheidseigenschappen van hoogbegaafde leerlingen.

- Grote mate van taalvaardigheid;
- Geestelijk vroegrijp zijn;
- Creatieve en originele oplossingen;
- Houden van uitdagingen;
- Perfectionistisch ingesteld zijn;
- Beschikken over het vermogen tot (zelf-)reflectie.

Voor leerlingen in groep 1-2 die tot de doelgroep van ons beleidsplan horen gebruiken we de term ontwikkelingsvoorsprong of Kiene Kleuters. We gebruiken deze term omdat leerlingen uit de groepen 1 en 2 te jong zijn om een betrouwbare meting van het IQ vast te stellen. Het toont wel dat er signalen van een voorsprong op één of verschillende gebieden is vast gesteld.

Voor leerlingen in groep 3-8 die tot de doelgroep van ons beleidsplan horen gebruiken we de term begaafde leerlingen. We gebruiken deze term om zowel de begaafde als de hoogbegaafde leerlingen aan te geven. We kunnen hierbij ook leerlingen aanduiden die begaafd zijn op één gebied zoals rekenen, spelling enz.

3. Signalering en diagnostiek

Om de signalering en diagnostiek te stroomlijnen zal gewerkt worden volgens het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH). Dit protocol bevat de instrumenten ten behoeve van signalering en diagnostiek, verzorgt de interpretatie van gegevens en genereert een identificatieverslag over de leerling. In de twee navolgende paragrafen wordt een samenvatting van de procedure weergegeven.

3.1 Signalering

Tijdens de fase van signalering gaat het om het opvangen en interpreteren van mogelijke aanwijzingen over de begaafdheid van een leerling. De instrumenten om alle gegevens te verzamelen en in kaart te brengen zijn opgenomen in module 1 van het DHH. Het gebruik van de instrumenten in module 1 (Signalering) neemt in totaal ongeveer 20 minuten in beslag en geeft een heldere eerste indruk weer van de informatie die we uit verschillende bronnen hebben verkregen. Denken we op grond van deze oppervlakkige gegevens nog steeds in de richting van begaafdheid dan volgt intern diagnostisch onderzoek. De groepsleerkracht is de eerst verantwoordelijke tijdens het proces van signalering. De groepsleerkracht stelt de intern begeleider op de hoogte van de start van de signaleringsprocedure. Dit kan tijdens de geplande groepsbesprekingen of de leerkracht vraagt een gesprek aan met de intern begeleider.

- Actie tijdens signaleringsprocedure: Groepsleerkracht en intern begeleider.

3.2 Aanleidingen voor de signaleringsprocedure

Bij instroom van een leerling

In de onderstaande gevallen zien wij aanleiding om het protocol voor signalering voor een nieuwe leerling te doorlopen:

- Als ouders n.a.v. signalen in de thuissituatie vermoedens hebben dat hun kind begaafd is en de school daarover informeren;
- Als er vanuit de voorschoolse educatie (kinderdagverblijf, peuterspeelzaal enz.) signalen komen dat er sprake zou kunnen zijn van begaafdheid;
- Als de leerkracht na een minimale periode van 6 schoolweken signalen krijgt n.a.v. de leereigenschappen en/of persoonlijkheidskenmerken van de leerling dat begaafdheid tot de opties zou kunnen behoren.

Voor de school zijn, bij een jonge leeftijd van de leerling, twee van de bovengenoemde signalen reden om het protocol van signalering te gaan doorlopen.

Tijdens de schoolloopbaan

In de onderstaande gevallen zien wij aanleiding om het protocol voor signalering voor een leerling te doorlopen:

- Als ouders n.a.v. signalen in de thuissituatie vermoedens hebben dat hun kind (hoog-)begaafd zou kunnen zijn en de school daarover informeren.
- Als de leerkracht constateert dat er n.a.v. observaties en toetsen mogelijk sprake zou kunnen zijn van begaafdheid van de leerling;
- Als een leerling op spelling, begrijpend lezen en rekenen drie keer achter elkaar een hoge I-score gescoord heeft.

Voor de school is één van de bovengenoemde gevallen reden om het protocol van signalering te gaan doorlopen.

3.3 Stappen van de signaleringsprocedure.

Om de signalering van mogelijke begaafde leerlingen vorm te geven doorlopen wij voor iedere leerling die hiervoor in aanmerking komt de onderstaande stappen:

Stap 1:

- De leerkracht formuleert een algemene indruk van de leerling en vult de korte signaleringslijst hoogbegaafdheid in. De korte signaleringslijst is beschikbaar in het DHH.
- De ouders formuleren een algemene indruk van hun kind en vullen de signaleringslijst hoogbegaafdheid in. De korte signaleringslijst is beschikbaar in het DHH.
- De leerkracht vult de beschikbare didactische gegevens in op basis van het LOVS (Leerling Observatie en Volg Systeem) en informatie uit andere beschikbare bronnen.

Stap 2:

- De school trekt een voorlopige conclusie op basis van de gegevens bij stap 1. Als er geen sprake blijkt te zijn van begaafdheid dan stopt het signaleringstraject. De leerkracht en de intern begeleider bespreken dit advies met elkaar en met de ouders.
- De school trekt een voorlopige conclusie op basis van de gegevens bij stap 1. Er zou sprake kunnen zijn van begaafdheid. Het signaleringstraject wordt vervolgd. De leerkracht en de intern begeleider bespreken dit advies met elkaar en met de ouders.

Stap 3:

- Het signaleringstraject gaat verder als een diagnostisch traject.

3.4 Diagnostiek

Onder diagnostiek verstaan we het verder verzamelen van gegevens om uiteindelijk een conclusie te kunnen trekken over mogelijke begaafdheid. Wij maken daarbij gebruik van module 2 uit het DHH. Bij de identificatie van hoogbegaafde leerlingen zijn binnen het team de betrokken groepsleerkracht en de IB-er betrokken, zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk.

- **Actie tijdens diagnostiekprocedure: Groepsleerkracht en intern begeleider.**

Voor de volgende leerlingen zal de fase van diagnostiek opgestart worden:

- De leerlingen waar naar aanleiding de signaleringsprocedure van het DHH aanleidingen zijn gevonden om verder onderzoek te doen. Dit onderzoek is niet alleen om bevestiging te krijgen over de veronderstelde capaciteiten, maar ook om informatie te verzamelen om later een handelingsplan te kunnen schrijven. Er bestaat geen verschil tussen nieuw ingestroomde leerlingen of leerlingen die langer op school zijn;
- Leerlingen waarvan de intelligentie door middel van een intelligentieonderzoek al is vastgesteld. Bij deze leerlingen zal er in de meeste gevallen sprake zijn van het overslaan van de stappen 1 en 2 van de signaleringsprocedure;
- Leerlingen waarbij er sprake is van onderpresteren en waarbij de school toch vermoedens heeft van begaafdheid. Bij deze leerlingen zal er in de meeste gevallen sprake zijn van het overslaan van de stappen 1 en 2 van de signaleringsprocedure.

3.5 De stappen van de diagnostiekprocedure

Om de diagnostiek van mogelijke (hoog)begaafde leerlingen vorm te geven doorlopen wij voor iedere leerling die hiervoor in aanmerking komt de volgende stappen. Ook dit gebeurt met het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH).

Stap 1:

- Ouders vullen de vragenlijst hoogbegaafdheid in;
- De leerkracht vult nieuwe didactische gegevens in n.a.v. het doortoetsen;
- De leerkracht vult beschikbare informatie in uit overige bronnen;
- Vanaf groep 5 vult de leerling ook een vragenlijst in.

Stap 2:

- De groepsleerkracht en de intern begeleider trekken een voorlopige conclusie en gaan in gesprek met de ouders van de leerling.

Stap 3:

- De intern begeleider trekt een definitieve conclusie en schrijft een eindverslag diagnostiek. De ouders en de leerkracht krijgen hiervan een afschrift. Aan het eind van het schooljaar komt het afschrift in het dossier van de leerling.
- Er kan sprake zijn van drie verschillende opties in het eindverslag.
 - Er is geen sprake van begaafdheid. De diagnostiekprocedure stopt. Er wordt gekeken wat voor deze leerling de beste aanpassingen zijn in het onderwijs.
 - Er is geen eenduidige conclusie te trekken en de school vraagt externe expertise in de vorm van een psycho-diagnostisch onderzoek. Dit kan bijvoorbeeld aangevraagd worden bij CED-groep of via de c.c.-er.
 - Er is sprake van (hoog-)begaafdheid. Stap 4 wordt ingezet.

Stap 4:

- De groepsleerkracht en de intern begeleider gaan verder met het traject leerlingbegeleiding. De groepsleerkracht schrijft vervolgens het handelingsplan. Bij een minder ervaren leerkrachten zal dit in samenspraak met de intern begeleider of de coördinator begaafdheid geschreven worden.
 - **Actie schrijven handelingsplan: Ervaren groepsleerkracht of minder ervaren leerkracht samen met de intern begeleider/ coördinator begaafdheid.**

Het streven is om de diagnostiekprocedure binnen acht lesweken af te ronden.

3.6 De resultaten van het diagnostisch onderzoek

De resultaten van het diagnostisch onderzoek kunnen tot de volgende maatregelen leiden.

1. Het toetsen van de noodzaak tot vervroegde doorstroming;
2. Het overgaan tot compacten en verrijken conform de beschrijving in hoofdstuk 5 van dit beleidsplan;
3. Het opzetten van een individueel handelingsplan;
4. Verder onderzoek door een extern deskundige.

Het inschakelen van een externe deskundige kan om de volgende redenen:

- Uit het DHH volgt het advies extern onderzoek te laten verrichten naar een leerling;
- De resultaten van het diagnostisch onderzoek leveren onvoldoende aanwijzingen op om de capaciteiten van de leerling vast te stellen;
- Ouders en school houden een tegengesteld beeld over de leerling.

Via de school kan een extern onderzoek plaatsvinden. De intern begeleider bespreekt dit met de directie tijdens het zorgoverleg. Na de goedkeuring van de directie zal de intern begeleider dit onderzoek in gang zetten. De kosten hiervan zijn voor school.

Wanneer zijn de kosten van een onderzoek voor de ouders?

De kosten van een onderzoek zijn voor de ouders, als de ouders staan op een extern onderzoek terwijl dit niet uit het diagnostisch onderzoek naar voren is gekomen.

Onder leerlingbegeleiding verstaan we alle handelingen bij de begeleiding de gediagnosticeerde hoogbegaafde leerlingen. Voor ondersteuning hierbij maken wij gebruik van module 3 van het DHH.

- Zonodig wordt als eerste getoetst of er een noodzaak tot vervroegde doorstroming bestaat.
- Voor leerlingen voor wie het aanpassen van de leerstof volstaat, maken we gebruik de richtlijnen compacten en verrijken zoals vastgelegd is in hoofdstuk 5 van dit beleidsplan.
- Voor leerlingen waarvoor specifieke pedagogische begeleiding noodzakelijk is, wordt een individueel handelingsplan opgezet. Daarbij maken wij gebruik van het formulier handelingsplan zoals dat in het DHH is opgenomen.

4. Vervroegde doorstroming

Vervroegde doorstroming kan gerealiseerd worden door een klas over te slaan en door middel van compacting. Er worden dan twee leerstofjaren in één schooljaar aangeboden. Vervroegde doorstroming na groep 3 is een maatregel die wij slechts zullen toepassen als er geen andere opties meer zijn in de leerlingzorg om begeleiding van de leerling optimaal te houden. Vervroegde doorstroming is dus een maatregel die slechts bij hoge uitzondering genomen zal worden. Dit betekent dat slechts leerlingen die aan heldere criteria voldoen hier voor in aanmerking komen. Op grond van onze verantwoordelijkheid voor zowel een pedagogisch als onderwijskundig hoogstaande kwaliteit van leerlingzorg, stellen we daarbij dat een leerling in principe slechts eenmaal tijdens de basisschoolperiode vervroegd kan doorstromen. Het vervroegd doorstromen gaat altijd in samenspraak met de ouders van de leerling.

4.1 Om wie gaat het?

Voor vervroegde doorstroming, waarbij er twee leerstofjaren in één schooljaar worden aangeboden, komen ten minste die leerlingen in aanmerking die voldoen aan de onderstaande criteria:

- Om vastgestelde hoog- of begaafde leerlingen;
- Didactische noodzaak. Het didactisch niveau van de groep geeft de leerling onvoldoende prikkel om zich te ontwikkelen. Het vergroten van de leerstappen van de leerling heeft niet het gewenste effect. Let op: de didactische noodzaak op zich is onvoldoende reden om een leerling door te laten stromen;
- Sociaal functioneren van een leerling. De leerling is op sociaal emotioneel gebied in staat om zich op een prettige manier te ontwikkelen binnen een groep kinderen die gemiddeld een jaar ouder zijn.
- Zelfbeeld van de leerling. Heeft de leerling een realistisch zelfbeeld en kan het zich aanpassen aan de nieuwe situatie die gaat ontstaan. Denk aan zaken als overschatting, langdurig gebrek aan uitdaging en het niet hoeven te leren voor vakgebieden.
- Werk- en leerstrategieën. De leerling heeft de aangeboden leer- en werkstrategieën in het verleden niet hoeven te gebruiken. De leerling moet in staat zijn om deze samen met de nieuwe groepsleerkracht te gaan gebruiken om zich zo te kunnen blijven ontwikkelen.

4.2 Omgaan met extern advies bij vervroegde doorstroming.

Indien een extern adviseur/begeleider het advies tot vervroegde doorstroming geeft voor een leerling dan zullen we bovenstaande zaken bespreken om tot een definitief oordeel te komen. Dit in samenspraak met intern begeleider, leerkracht en ouders.

4.3 De beslissing

Bij de beslissing over vervroegde doorstroming zijn de volgende personen betrokken:

- Huidige groepsleerkracht;
- Intern begeleider;
- Toekomstige groepsleerkracht;
- Ouders;
- Leerling;
- Directie.

Alle betrokken personen zijn vooraf op de hoogte van de criteria van een eventuele vervroegde doorstroming. Alle betrokkenen zullen tijdens het proces aan kunnen aangeven of ze voor het besluit zijn om een leerling te laten doorstromen. Er volgt een onderbouwing met argumenten. De leerling zal ook zelf mogen aangeven of het een doorstroming ziet zitten. De argumenten tegen een eventuele doorstroming van de leerling zelf zullen besproken worden met ouders en leerkrachten. De mening van de leerling is nooit alleen een reden om wel of geen vervroegde doorstroming uit te voeren.

De besluitvorming over vervroegde doorstroming van een leerling documenteren we in een verslag van de gesprekken die hebben plaatsgevonden. De intern begeleider maakt de verslagen en verstrekt kopieën aan de andere betrokken personen.

- **Actie tijdens beslissingsprocedure: De intern begeleider heeft een coördinerende functie en draagt over aan de directie. De intern begeleider maakt het verslag van de beslissingsaspecten en de definitieve beslissing.**

4.4 Hoe pakken we het didactisch aan?

Leerlingen die in aanmerking komen voor vervroegde doorstroming door twee leerstofjaren in een schooljaar aan te bieden, gaan werken volgens de richtlijnen voor individuele compacting (zie module 3 DHH). Indien compacting gebruikt wordt om de leerling vervroegd naar een hoger leerjaar te laten doorstromen en de leerling nog niet binnen het reguliere compactingsprogramma werkt (bijvoorbeeld als de hoogbegaafdheid niet is vastgesteld), wordt gewerkt volgens de onderstaande werkwijze.

- Het instappunt over de hele breedte van de leerstof wordt exact bepaald. Daarmee stellen we didactische voorsprong nauwkeurig vast.
- De aangeboden leerstof zal van toets naar toets worden doorgewerkt.
- Uitgegaan zal worden van vooraf toetsen, daar waar uitval gesignaleerd wordt, wordt de benodigde minimale oefenstof aangeboden.
- Zodra het niveau van de toekomstige groep bereikt is, wordt de overstap fysiek gerealiseerd.
- De leerling gaat nu op het reguliere compactings- en verrijgingsprogramma van dat leerstofjaar meedraaien.

Voor leerlingen die in aanmerking komen voor het overslaan van een leerstofjaar, hoeven voor het realiseren van de overgang, geen aparte didactische maatregelen genomen te worden. Nadien gaat de leerling binnen het reguliere programma van compacting en verrijking mee doen om een nieuwe didactische voorsprong van meet af aan te voorkomen.

- Actie vaststellen didactische aanpak: Groepsleerkracht en intern begeleider/coördinator begaafdheid.

4.5 Hoe realiseren we de 'echte' overstap?

Als het besluit over vervroegde doorstroming voor een leerling genomen is, worden in principe de volgende stappen gezet.

- De leerling mag drie weken voorafgaand aan de definitieve overstap, enkele keren per week gaan wennen in de nieuwe groep, om te zorgen dat hij zich daar thuis gaat voelen;
 - De leerling krijgt meteen tijdens het wennen in de nieuwe groep een eigen plek;
 - Methodeboeken en schriften liggen voor de leerling klaar;
 - De leerling mag eerder naar de nieuwe groep, wanneer hij aangeeft niet meer te hoeven wennen en de groepsleerkracht hiermee instemt;
 - In overleg met de groepsleerkracht, ouders en intern begeleider mag de leerling op een ander moment overstappen naar de nieuwe groep, in plaats van na een vakantieperiode.
- Actie tijdens overstapfase: groepsleerkrachten onderling.

4.6 Begeleiding na vervroegde doorstroming

Zowel de begaafde leerling als de leerkracht, die de leerling in de klas heeft krijgt begeleiding en nazorg.

Begeleiding van de leerling

Op het moment van instroom in de nieuwe groep wordt indien nodig onmiddellijk gewerkt volgens de richtlijnen compacten en verrijken, om te voorkomen dat de leerling een nieuwe didactische voorsprong krijgt. Emotioneel welbevinden van de leerling wordt scherp in de gaten gehouden (nazorg). De leerling moet de tijd krijgen om zijn zelfbeeld ten aanzien van zijn prestaties bij te stellen. De leerling kan namelijk veranderen van de beste leerling van de klas, naar een gemiddelde leerling. Ook kost het de leerling meer inspanning om zijn taak goed uit te voeren. Deze verandering, nieuwe ervaring en omdat het aantal succeservaringen waarschijnlijk tijdelijk beperkt zullen zijn voor de leerling is het van groot belang om hierover te kunnen praten, want anders zou de leerling faalangst kunnen ontwikkelen.

- Actie begeleiding leerling: nieuwe groepsleerkracht en ouders.

Er wordt met de ouders een gesprek gevoerd over de nieuwe situatie en hoe de leerling zich hieronder voelt. Dit gesprek zal plaatsvinden nadat de leerling zes weken in de nieuwe groep heeft gezeten. Zo kan bijsturing plaatsvinden wanneer dit noodzakelijk wordt geacht.

- Actie gesprek na 6 weken: nieuwe groepsleerkracht.

Begeleiding van de leerkracht

De leerkracht, die de begaafde leerling in de klas krijgt, kan een beroep doen op extra ondersteuning van de interne begeleider en andere ervaren collega's. Op deze manier staat de leerkracht niet alleen voor de zorg van de leerling, die vervroegd is doorgestroomd.

Om de begeleiding zo optimaal mogelijk te maken, wordt er voordat de leerling vervroegd doorstroomt, bekeken op welke gebieden de leerkracht ondersteuning nodig heeft en wie daarbij de begeleiding het beste kan verzorgen.

De leerkracht kan voor de meer praktische zaken (compacten en verrijking) terugvallen op het protocol. De op school aanwezige verrijkingsmaterialen zijn in de bijlagen van dit document opgenomen.

- Actie begeleiding leerkracht: intern begeleider of coördinator begaafdheid.

5. Compacten en verrijken

De begaafde leerlingen krijgen in hun eigen groep een aangepast leerstofaanbod aangeboden. De aanpassingen in het leerstofaanbod vinden plaats door middel van compacten en verrijking. We maken onderscheid in de manier waarop we dit in groep 1/2 en de groepen 3 t/m 8 aanpakken.

5.1 Richtlijnen voor compacten

Onder compacten verstaan we het indikken van de leerstof zodanig dat de leerstappen passen bij de leereigenschappen van de begaafde leerling. Door structureel te compacten worden er geen inhoudelijke leerstofdelen overgeslagen en weten we zeker dat iedere leerling alle leerstof aangeboden krijgt, zij het in een aangepaste hoeveelheid. In de praktijk zien we dan, dat naast toetsen van ieder leerstofonderdeel, de basisstof gekozen wordt om een voldoende beheersingsniveau te bereiken.

In het reguliere compactingsprogramma voor begaafde leerlingen wordt altijd eerst getoetst door middel van een methodegebonden toets. Naar aanleiding van de resultaten wordt er gekeken welke hoeveelheid oefenstof de leerling nodig heeft. De vrijgekomen tijd kan gebruikt worden voor het verrijkingsaanbod. Voor nauwkeurige richtlijnen welk type leerstof juist wél of juist niet aangeboden worden per leerlijn, verwijzen we naar module 3 van het DHH. Daarin zijn richtlijnen opgenomen voor compacten.

5.2 Richtlijnen voor verrijken

Onder verrijken verstaan we een wezenlijk ander leerstofaanbod dat enerzijds de mogelijkheid biedt om aangeboden leerstof verder uit te werken (verdiepen) en anderzijds de mogelijkheid biedt om een aanvullend programma op de kerndoelen te realiseren (verbreden).

Indien een groepsleerkracht een begaafde leerling in zijn groep heeft, wordt i.s.m. de interne begeleider vastgesteld welke leerlijn de leerling gaat werken. Om de groepsleerkracht zoveel mogelijk te ondersteunen wordt er in de komende periode voor ieder leerstofjaar, per vakgebied, een map ontwikkeld waarin verrijkingsstof/verrijkingsopdrachten zijn opgenomen.

In het DHH is voor taal en rekenen een blokindeling opgenomen. Daarin staat per dag aangegeven welke reguliere leerstof de leerling maakt, daarbij wordt aangegeven in hoeverre de leerling voor die dag ook aan verrijkingsstof toekomt. In het rapport van de betrokken leerling komt een inlegvel waarop wordt bijgehouden met welk materiaal de leerling heeft gewerkt, hoe de resultaten waren en hoe de leerkracht en leerling werken met het materiaal bij deze leerling ervaren.

5.3 Didactische aandachtspunten

De leerlingen worden als (hoog)begaafd onderscheiden op grond van het signalerings- en diagnostiseringsprotocol dat in hoofdstuk drie van dit beleidsplan is beschreven. De (hoog)begaafde leerlingen krijgen in hun eigen groep een aangepast leerstofaanbod aangeboden. De aanpassingen vinden plaats door middel van compacten en verrijking. Daarbij wordt gewerkt met twee leerlijnen.

Eerste lijn: begaafde leerlingen

Tweede lijn: (hoog)begaafde leerlingen

In de eerste lijn wordt er minder leerstof geschraapt en dus ook een kleinere hoeveelheid verrijkingstof aangeboden dan in de tweede leerlijn. Het onderscheid tussen de twee leerlijnen wordt gemaakt door de mate waarin het reguliere leerstofaanbod wordt gecompact en vervangen wordt door een verrijkingaanbod. Door compacten komt er tijd vrij waarin de leerling aan verplichte verrijkingstaken gaat werken.

De keuze om verrijkingstaken verplicht te stellen en aan te bieden als vervangende leerstof komen voort uit het principe dat we (hoog)begaafde leerlingen een ander leerstofaanbod willen bieden zonder dat zij werkelijk meer tijd aan een vakgebied besteden dan andere leerlingen. Als we alleen compacten, betekent dit dat de (hoog)begaafde leerling in net zoveel tijd als alle kinderen minder stof hoeft te verwerken. Als we niet compacten, maar wel willen verrijken, betekent dit dat de (hoog)begaafde leerling in evenveel tijd als alle andere leerlingen, meer leerstof moet verwerken. De verrijkingstof dient dus als een vervangend leerstofaanbod en niet als een extra aanbod bovenop de normale hoeveelheid werk die iedere leerling krijgt. Iedere andere vorm heeft in onze ogen iets 'oneerlijks' in zich.

5.4 De begeleiding van leerlingen in groep 1/2

Aanpassingen in de reguliere stof

Het is van belang dat de 'Kiene kleuter' zoveel mogelijk werk- en spelopdrachten aangeboden krijgt op zijn niveau. Aanpassingen in het leerstofaanbod in groep 1 en 2 komen neer op het overslaan van opdrachten die de leerling met ontwikkelingsvoorsprong al beheerst. In de onderbouw werken we heel erg situatie- en kindgericht. Dat wil zeggen dat we naar de ontwikkeling van het kind kijken, zijn belangstelling in kaart brengen en aan de hand daarvan kijken hoe we die ontwikkeling het beste kunnen begeleiden en stimuleren. Veel wordt daarom afhankelijk van de situatie besloten of geregeld. Wat het kind kiest of gaat doen, daaraan worden de opdrachten aangepast. Deze aanpassingen worden met de ouders besproken en worden vastgelegd in het plan Kiene Kleuters. Op het moment dat het plan 'Kiene kleuters' geschreven wordt, is nog niet vastgesteld dat het gaat om kleuter met een vastgestelde begaafdheid. Het kan dan ook nog gaan om tijdelijke ontwikkelingsvoorsprong. Kleuters leren immers in sprongen.

Groep 1

- Aan deelgebieden die minder ver ontwikkeld zijn dan de cognitieve kant van een leerling (bijvoorbeeld sociaal- emotionele ontwikkeling/motoriek) wordt extra aandacht gegeven.
- Leerlingen in groep 1 met een ontwikkelingsvoorsprong krijgen in eerste instantie het ontwikkelingsmateriaal en overige activiteiten van groep 2 aangeboden.
- Het niveau van vragen (in kringverband en lessen) wordt voor deze leerlingen aangepast.
- Er wordt een plan 'Kiene Kleuters' geschreven en besproken met ouders.

Groep 2

- Er wordt gewerkt volgens interactief onderwijs. Bijvoorbeeld niet alleen een tekening maken, maar er woorden of een begeleidend verhaaltje bij schrijven.
- Leesspelletjes behorende bij de aanvankelijke leesmethode uit groep 3 worden in de kleutergroep gehaald.
- Er worden uitdagende opdrachten voor in de hoeken gegeven.
- Leerstof, die aansluit bij de ontwikkeling van die bepaalde leerling wordt gezocht en aangeboden.
- Het verrijkingmateriaal dat aanwezig is wordt gebruikt.

Aanbieding van verrijkingsmateriaal

Het is de bedoeling dat in eerste instantie gekeken wordt voor een leerling of er verdiepende/verrijkende opdrachten bij het reguliere ontwikkelingsmateriaal te geven zijn. Daarvoor wordt in de komende periode een map met passende opdrachten aangelegd, die voor iedere kleutergroep beschikbaar komt. Voor leerlingen, die al een start hebben gemaakt met het lezen, schrijven en/of rekenen bieden we de mogelijkheid om hier ook in groep 1 en 2 mee bezig te zijn, zodat de leerling ook in dit opzicht voldoende uitdaging geboden kan worden.

Er worden drie soorten ontwikkelingsgebieden onderscheiden waarop we ons richten.

Cognitieve ontwikkeling

- Taal
- De wereld om je heen
- Rekenen/wiskunde

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Omgaan met emoties
- Omgaan met (spel)regels
- Samenwerken

Motorische ontwikkeling

- Fijne motoriek
- Grove motoriek

Aan de ontwikkeling van niet-cognitieve vaardigheden (zoals taakbewustzijn en concentratie) wordt op alle drie de ontwikkelingsgebieden aandacht besteed.

6. Evaluatie en doelen

Evaluatie schooljaar 2013-2014

Het begaafdheidsdocument is herzien en besproken met het team en de directie. Er zijn kleine wijzigingen doorgevoerd zoals de normering van de Cito-toetsen van A t/m E scores naar I t/m IV scores. Ook zijn kleine wijzigingen opgenomen t.a.v. de plannen 'Kiene Kleuters' van groep 1/2. Deze zijn nu beschreven in dit document en worden in Parnassys ingevoerd.

We hebben de beschikking over materialen om te verdiepen en te verrijken. Er is besloten om nieuwe materialen aan te schaffen wanneer er vraag naar is en wanneer we dit dus ook concreet en adequaat in kunnen zetten. De uitbreiding van de orthotheek zal dus op een natuurlijke manier verlopen. Ook dit blijft zo voor schooljaar 2014-2015.

Er zijn vragen gesteld n.a.v. de meerbegaafdenworkshops op het expertisecentrum. Op dit moment is niet zeker of deze binnen het nieuwe samenwerkingsverband 'Profi Pendi' blijven bestaan. In het begin zal dit zeker blijven bestaan, maar voor de toekomst zijn er geen concrete uitspraken gedaan.